

26.01.24
Укр.мова

Клас: 6-А (2гр.), 6-Б (1гр.)
Вч.: Харенко Ю.А.

Букви *е, о, и* у прикметникових суфіксах *-ев- (-єв-), -ов-, - ин-(-ін-), -ичн- (-ічн-)*

Гра «Так - ні»

1. Прикметник – це службова частина мови.
2. Прикметник відповідає на питання який? чий?
3. Прикметник змінюється за родами, числами і відмінками.
4. Прикметник називає предмет.
5. Прикметник залежить від іменника.
6. За значенням розрізняють якісні, відносні та присвійні прикметники.
7. Ступені порівняння утворюють відносні і присвійні прикметники.
8. Прикметники мають два ступені порівняння.
9. Прикметники утворюються тільки префіксальним способом творення.
10. У реченні прикметник завжди виступає обставиною.
11. У односкладних реченнях прикметник може виступати присудком.

Суфікси

- ов-, -ев-, -єв-

Визначаємо :

Кінцевий
приголосний
ОСНОВИ

Наголос

Суфікс -ОВ-

Основа іменника закінчується

твердий
приголосний

степ - степовий

берег - береговий

ожина - ожиновий

м'який або шиплячий
приголосний,
наголошене закінчення

гроші - грошовий

тінь - тіньовий

дощ - дощовий

Прикметники творяться за допомогою суфікса *-ов(ий)* від іменників:

1) основа яких закінчується на **твердий нешиплячий** приголосний:

степ → степ^{ов}ий, берег → берег^{ов}ий, ожина → ожин^{ов}ий;

2) основа яких закінчується на **м'який або шиплячий** приголосний, якщо прикметник має **наголошене закінчення**:

гроші → грош^{ов}ий (але грош^{ев}ий), життя → житт^{ьов}ий (але житт^{єв}ий), тінь → тін^{ьов}ий.

Суфікс -ЕВ-, -ЄВ-

Основа іменника закінчується

на м'який або шиплячий приголосний,
наголос у прикметнику падає на основу

овочі - овоч^евий, плюш - плюш^евий,
алюміній - алюміні^євий

Прикметники творяться за
допомогою суфікса
-ев(ий), -єв(ий) від іменників:

Прикметники творяться за допомогою суфіксів
-ев(ий), -єв(ий) від іменників, основа яких
закінчується **на м'який або шиплячий**
приголосний, якщо **наголос** у прикметнику **падає**
на основу:

овочі → овочевий, плюш → плюшевий,
алюміній → алюмінієвий.

Запишіть подані прикметники у два стовпчики: а) зі вставленим суфіксом-ев-(-єв-); б) зі вставленим суфіксом -ов-.

- Річк..ий, згра..ий, морж..ий, овоч..ий, сніг..ий, поверхн..ий, верб..ий, односклад..ий, дуб..ий, груш..ий, зміст..ий, вишн..ий, стрижн..ий, вахт..ий, митт..ий, старт..ий, мир..ий.

Якщо ви правильно виконали завдання, з других букв записаних слів складеться початок прислів'я: «... — те саме, що стріляти і не цілитись».

Перевір себе

-ев-(-єв-)

зграєвий

моржевий

овочевий

поверхневий

грушевий

вишневий

стрижневий

миттєвий

-ов-

річковий

сніговий

вербовий

односкладовий

дубовий

змістовий

вахтовий

стартовий

мировий

Говорити і не думати —
те саме, що стріляти і не цілитись».

Утворіть словосполучення за поданим зразком, запишіть їх. Усно поясніть правопис суфіксів -ов-, -ев-(-єв-).

З р а з о к . Дух бою — бой^овий дух.

Мішок для речей, вода з дощу, суп з овочів, дрова з берези, сукня із ситцю, дорога в полі, листя з клена, напій з вишень, узвар із груш.

Запам'ятай !

- Сполучення **-учн-** виникає при творенні прикметників від іменників на **-иц(я)** за допомогою суфікса **-н-**:

полуни^ця → полуни^чний, крини^ця → крини^чний,
столи^ця → столи^чний.

У словах іншомовного походження після **д, т, з, с, ц, ч, ш, ж, р** пишеться суфікс **-учн-**, після букв на позначення інших приголосних — суфікс **-ічн-**:

фізи^чний, класи^чний, поети^чний, хірурги^чний,
фотографи^чний.

Запишіть подані прикметники у два стовпчики: а) зі вставленою буквою і; б) зі вставленою буквою и.

- Зоолог..чний, стоматолог..чний, полун..чний, астроном..чний, опт..чний, чорн..чний, артист..чний, маг..чний, темат..чний, орфограф..чний, географ..чний, клас..чний, омонім..чний, урбаніст..чний.

Якщо ви правильно виконали завдання, з перших букв записаних слів прочитаєте початок прислів'я: « ... пам'ятай, яким буде кінець».

Перевір себе

і

Зоологічний
стоматологічний
астрономічний
магічний
орфографічний
географічний
омонімічний

и

полунічний
оптичний
чорничний
артистичний
тематичний
класичний
урбаністичний

З самого початку пам'ятай, яким буде кінець

Спишіть, замінюючи в словосполученні один з іменників на прикметник.
Позначте суфікси прикметників.

З р а з о к. Консультація юриста — юридична консультація.

Закони фізики, вулиці столиці, подвір'я фабрики, втручання хірургів, спроби в поезії, роман про історію, вода з криниці, варення із суниці, досліді з хім ії, теорія з економіки, система в політиці, колектив педагогів, гурток техніків, рух на вулиці.

Запам'ятай !

- Присвійні прикметники від іменників **першої** відміни творяться за допомогою суфікса **-ин-**:

Олена — Олен^ин, Юля — Юл^ин, листоноша — листон^ошин.

- Суфікс **-їн-** уживається лише після голосного:

Наталія — Натал^іїн, Лідія — Лід^іїн.

- Присвійні прикметники від іменників **другої** відміни творяться за допомогою суфіксів **-ів-** (після приголосного), **-їв-** (після голосного):

дядько — дядь^ків, Михась — Михас^яїв, Андрій — Андрі^йїв.

Запам'ятай !

Якщо присвійний прикметник утворений від іменника *другої відміни твердої групи*, то в непрямих відмінках однини та у множині *-ів- чергується з -ов-*, якщо ж від іменника *м'якої або мішаної групи*, — то *-ів- (-їв-)* чергується з *-ев-(-єв-)*: батько — батьків, батькова, батькові; коваль — ковалів, ковалева, ковалеві; сторож — сторожів, сторожева, сторожеві.

Від поданих іменників утворіть присвійні прикметники у формі називного відмінка множини і запишіть їх у два стовпчики : а) із суфіксом -ов-; б) із суфіксом -ев-(-єв-).

- Євген, бондар, кравець, столяр, казкар, фермер, єгер, каменярь, Степан, ювіляр, скляр, Юрій.

- Якщо ви правильно виконали завдання, з третіх букв записаних слів складеться початок прислів'я: « ... і під землею знайде».

Перевір себе

-ов-

Євген

столяр

фермер

Степан

ювіляр

-ев-(-єв-)

бондар

кравець

каззкар

єгер

каменяр

скляр

Юрій

Горе і на землі, і під землею знайде.

Домашнє завдання:

*Вивчити правила параграф 76;
виконати вправу 365.*

